

REPERTORIUM VAN TIJDSCHRIFTLITERATUUR OP HET GEBIED VAN ACCOUNTANCY EN BEDRIJFSHUISHOUDKUNDE

*Verschijnt maandelijks, behalve in augustus.
Samengesteld door de Stichting voor Econo-
misch Onderzoek der Universiteit van Am-
sterdam*

B. BEDRIJFSHUISHOUDKUNDE

a. ALGEMENE BEDRIJFSHUISHOUDKUNDE

V. LEER VAN DE FINANCIERING

Use your hidden cash resources

Searby, F. W. — De kashuishouding krijgt in veel bedrijven onvoldoende aandacht. Sommige ondernemingen hebben kasvoorraden, zonder dat de bedrijfsleiding zich daarvan bewust is.

Oorzaken van verborgen kassaldi zijn:

1. onderschatting van de kasvoorraad, doordat geen rekening gehouden wordt met: a. betalingen ontvangen door agenten en filialen van de onderneming, die nog niet zijn afgedragen; b. afgegeven cheques, die nog niet van het banktegoed zijn afgeschreven.
2. inefficiënte organisatie van de ontvangsten en uitgaven.

Snellere inning van vorderingen is vaak mogelijk door vlotter te factureren. Om de afdracht van door agenten en filialen ontvangen gelden te versnellen moeten de verschillende methoden van geldtransport en overmaking met elkaar worden vergeleken, zodat een rationele keuze van de gunstigste methode mogelijk is. De schrijver bespreekt in dit verband de verschillende alternatieven in het Amerikaanse betalingsverkeer.

Ook de wijze van betaling aan crediteuren kan verbeterd worden ten gunste van de onderneming door een betere synchronisatie van de toevoer van liquiditeit aan de bankrekening met de te verwachten uitbetalingen. Voorts door niet onnodig vlot te zijn met het afgeven van cheques en het opheffen van niet strikt noodzakelijke transactiekassen die in ondernemingen soms op allerlei plaatsen voorkomen voor kleine betalingen.

Een betere organisatie van de kashuishouding zal niet alleen leiden tot een daling van de administratiekosten, maar ook tot het vrijkomen van gelden die kunnen bijdragen tot de inkomensvorming van de onderneming.

Ba V - 7; Ba VI - 13
E 754.0

Harvard Business Review, maart/april 1968

VI. LEER VAN DE ORGANISATIE

Economic Size of Organizations

Nelson, E. A. — Moet vergroting van de „span of management” of verlenging van de hiërarchieke weg altijd ondoelmatige bedrijfsleiding tot gevolg hebben, of kunnen er maatregelen getroffen worden om de economisch en organisatorisch nadelige gevolgen van schaalvergroting op te vangen?

De spanwijdte van de leiding heeft grenzen. Schaalvergroting maakt dan verlenging van de hiërarchieke weg noodzakelijk, hetgeen nadelige gevolgen voor de efficiëntie van het bedrijf kan hebben. Socio-politieke factoren, communicatie-moeilijkheden en additionele kosten wegens de toename van leidinggevende- en toezichhoudende arbeid spelen t.a.v. dat laatste een rol. Het meest belangrijk acht Nelson de communicatie-moeilijkheden.

De grenzen welke worden gesteld aan de spanwijdte van de leiding en de lengte van de hiërarchieke weg komen vooral tot uitdrukking in (1) de frequentie en intensiteit van de interactie tussen leiding en ondergeschikten, en (2) in de opwaartse en neerwaartse informatie-stroom. De nadelen hierbij kunnen worden tegengegaan door: betere scholing van het personeel, planning, delegatie van bevoegdheid, maatregelen waardoor horizontaal overleg wordt mogelijk gemaakt, controle d.m.v. objectieve standaards op strategische punten, assistentie door een staf van deskundigen, het personeel direct toegang te verschaffen tot de leiding, hetgeen echter niet moet leiden tot misbruik, verbetering der techniek, waarbij zowel aan management-technieken, als aan de computertechnologie wordt gedacht. Enkele

empirische waarnemingen van de toepassing van bovenstaande compenserende maatregelen wijzen erop dat „disconomies” ook bij de zeer grote ondernemingen niet onvermijdelijk zijn.

Ba VI - 5; Ba VI - 16
E 641.224.1; E 643.02

California Management Review, 1968

Fusies in opspraak

Wolk, D r s. E. v a n d e r — Drie Amerikaanse hoogleraren hebben een onderzoek verricht naar de motieven die spelen bij fusie en overname van bedrijven. Zij kwamen tot de verrassende conclusie, dat het persoonlijk machtsstreven van de topleiding de belangrijkste factor is.

Zij maakten hun stelling aannemelijk door te wijzen op een verband tussen koersontwikkeling en fusie-activiteiten. Het bleek dat de aandelen van bedrijven die niet betrokken waren bij fusies in 10 jaar een 2 x zo grote koersstijging hadden gehad als die van fuserende bedrijven. Hieruit trokken ze de conclusie, dat de aandeelhouders het fusiegelag moesten betalen. Volgens de auteur van dit artikel is het rapport ook anders te interpreteren. Fusie is de snelste en zekerste methode van groei en het blijkt dat de gefuseerde bedrijven een geweldige groei vertoond hebben. Misschien wordt het expansiestreven wel belangrijker dan het winststreven althans op korte of middellange termijn.

Daarnaast acht hij op de lange termijn winst- en groeistreven synoniem, zodat men de fusie niet direkt kan veroordelen. Bovendien waren de bestudeerde fusies gemiddeld niet ouder dan 5 jaar, terwijl een juiste be- of veroordeling tenminste een tijdsduur vereist van 15 jaar. Het is daarom niet uitgesloten, dat de actiefste fusiebedrijven over 10 à 20 jaar toch nog aan het langste eind trekken.

Ba VI - 5
E 633.11

Doelmatig Bedrijfsbeheer, februari 1968

The march of the multi-nationals

H e l l e r, R. — De veel bekritiseerde penetratie van Europa door Amerikaanse maatschappijen kan mettertijd in een ander daglicht komen te staan. In de zeventiger jaren is een ontwikkeling te verwachten naar de multi-nationale onderneming als belangrijkste economische organisatievorm.

De thans bestaande internationale concerns worden meestal van uit de U.S.A. geleid, waar ook de eigendom berust. De druk op deze ondernemingen, alsmede op de grote Europese concerns, om niet meer aan één nationaliteit gebonden te zijn neemt echter toe. Uit een onderzoek bij de ca. 100 ondernemingen in Europa en de U.S.A. met een omzet van één miljard dollar of meer in het jaar 1966, bleek dat de helft 25% of meer van hetzij de verkopen, hetzij de activa in het buitenland had. De auteur illustreert zijn visie op de toekomstige ontwikkeling met het voorbeeld van de I.B.M., die ook in Europa 6 centra voor research en ontwikkelingswerk heeft gevestigd.

Het artikel eindigt met de conclusie, dat de bedoelde maatschappijen hun gedragslijnen in veel opzichten zullen moeten wijzigen, als zij zich een waarlijk multi-nationaal karakter willen verwerven. Ook de nationale overheden zullen hun politiek ten opzichte van deze maatschappijen moeten herzien.

Ba VI - 5
E 643.3

Management Today, april 1968

Better deal for ghetto shoppers

S t u r d i v a n t, F. D. — In twee achterbuurten van Los Angeles, werd gedurende twee jaar een onderzoek gehouden ter vergelijking van prijs en kwaliteit van consumptiegoederen met meer welvarende buurten in dezelfde stad. De stelling: „The poor pay more” (Caplovitz), werd hierbij bevestigd. In beide onderzochte wijken bleek een kleinhandel te overheersen die bestond uit inefficiënte, te kleine eenheden en was er een tendens tot uitbuiting van de consument te bespeuren, waarbij vele kleine winkeliers ten opzichte van de onderontwikkelde en minder mobiele bevolking van diverse onethische methoden gebruik maakten. Deze winkeliers lopen inderdaad een moeilijk verzekeraar risico van schade ten gevolge van relletjes en opstanden, daartegenover staat echter dat zij dikwijls produkten onder obscure merken leveren tegen hogere prijzen dan in andere delen van de stad voor de betere merken worden gevraagd. Bovendien geschiedt de credietverlening aan consumenten vaak tegen woekerrente, hetgeen duidelijk blijkt uit de vermelde cijfers.

Om aan deze wantoestanden een eind te maken wil de auteur bevorderen dat zich in deze ghetto's een moderne concurrerende detailhandel zal vestigen (supermarkten e.d.) door garanties van het „Department of Commerce” ten aanzien van het te investeren vermogen;

in het bijzonder garanties tegen schade door molest zoals ook voorkomt bij investeringen in onderontwikkelde gebieden. Tevens zou men ruime investeringscredieten kunnen verstrekken aan zaken die zich in deze wijken vestigen. Andere hulpmiddelen zoals consumptievoorlichting zouden bij de uitvoering van dit plan zeker nuttig kunnen zijn.

Ba VI - 12
E 635.322.2; E 612.43; E 021.34

Harvard Business Review, maart/april 1968

Do the Poor Pay More?

Goodman, Charles S. — Een recent statistisch onderzoek in één van de armere saneringswijken van Philadelphia, heeft geen steun kunnen geven aan de vaak geponeerde stelling, dat de mensen in armere buurten meer betalen voor hun voedselpakket dan de mensen met hogere inkomens in de „betere” buurten. Dit onderzoek werd gedaan in de zomer van 1965 door middel van een steekproef van 651 interviews (zijnde 20% van de populatie). Uit deze interviews kwamen 520 bruikbare antwoordlijsten. Het gemiddelde inkomen lag tussen de \$ 4000 en \$ 5000 per jaar. Van de ondervraagden behoorde 6% tot het blanke ras.

Het eigenlijke doel van dit onderzoek was het bepalen van de behoefte aan nieuwe supermarkten in de betrokken buurt. Aan de hand van de uitkomsten komt de schrijver tot de conclusie, dat de kleine zelfstandige winkels in deze wijk inderdaad duurder zijn dan de supermarkten of de middelgrote detailzaken, maar dat de bewoners van deze armere buurt zich van dit prijsverschil bewust zijn en hun inkopen gaan doen in de supermarkten in andere wijken. Maar liefst 81% van de ondervraagden doet geregeld haar inkopen in deze tamelijk ver gelegen supermarkten. De zelfstandige buurtwinkels dienen in het algemeen meer als secundaire winkels voor noodgevallen en om er dagelijks benodigde artikelen als brood en melk te kopen.

De schrijver erkent dat er meer van dergelijke onderzoeken nodig zijn om deze conclusie evenals andere bevindingen uit dit onderzoek op haar algemene geldigheid te kunnen testen.

Ba VI - 12
E 635.322.2; E 612.43; E 021.34

Journal of Marketing, januari 1968

De Europese N.V.

Het februari/maart nummer van De Naamloze Vennootschap is gewijd aan het ontwerp voor een Statuut van een Europese N.V. van de hand van Prof. Mr. P. Sanders. Dit ontwerp biedt de mogelijkheid met meer grond onder de voeten (a) zich de vraag te stellen of een Europese N.V. naast de bestaande nationale N.V.-vormen wenselijk is en (b) zich te realiseren, welke problemen de creatie van een dergelijke Europese N.V. naast de bestaande nationale N.V.-vormen oproept.

Bijdragen zijn geleverd door:

Sanders, Prof. Mr. P.	- Waarom een Europese N.V.?
Scholten, Mr. Y.	- De oprichtingsvereisten (titel I, art. 2, 3 en 8, titel II)
Treurniet, Mr. W. C.	- Aandelen en rechten der aandeelhouders, obligaties (titel III)
Löwensteijn, Prof. Mr. F. J. W.	- Bestuur en het commissariaat (titel IV, 1 en 2)
Maeijer, Prof. Mr. J. M. M.	- De algemene vergadering (titel IV, 3)
Drion, Mr. T.	- Medezeggenschap (titel V)
Pruijt, Dr. B.	- De rekening en de verantwoording (titel VI)
Uniken Venema, Prof. Mr. C. Æ.	- Concernrecht (titel VII)
Oven, Prof. Mr. A. van	- Omzetting en fusie (titels X en XI)
Grinten, Prof. Mr. W. C. van der	- Het toepasselijk recht en de rechtsmacht van het Hof (titel I art. 1, 4, 5, 6 en 7)
Lancée, Dr. L.	- De fiscale positie.

Ba VI - 14
E 433.421; E 640.323.1

De Naamloze Vennootschap, febr./mrt 1968

Waarom een Europese N.V.?

Sanders, Prof. Mr. P. — De opsteller van het ontwerp voor het Statuut van een Europese N.V. (aangeduid met S.E. = Societas Europea) gaat in op de vraag of een S.E. wenselijk is, terwijl het probleem van de ruime of beperkte toepassing van deze nieuwe rechtsvorm zijn aandacht krijgt.

Sanders acht een S.E. inderdaad wenselijk. Het gaat om een nieuwe rechtsvorm waarvan de inhoud in alle E.E.G.-landen identiek is. Dit heeft verschillende voordelen. Dochter-

maatschappijen functioneren volgens hetzelfde stramien; bevoegdheden der directie worden door dezelfde bepalingen beheerst; voorschriften zijn identiek. Derden die met de maatschappij zaken doen weten dus waar ze aan toe zijn. Richt men van meet af aan een S.E. op of wordt een bestaande nationale N.V. in een S.E. omgezet dan wordt, o.a. in verband met de uitgebreide publicatieplicht, bovendien de toegang tot de Europese kapitaalmarkt vergemakkelijkt. Voorts zal de bedoelde unificatie niet zonder invloed zijn op de harmonisatie van de nationale vennootschapswetgeving. Het belangrijkste is evenwel dat met deze rechtsvorm een instrument wordt geschapen dat de economische samenwerking kan bevorderen. De S.E. verdient daarbij de voorkeur boven verdragen die op dit punt hetzelfde beogen, want bij zo'n verdrag zal steeds gekozen moeten worden voor een bepaald nationaal rechtstelsel, terwijl de S.E. een neutrale oplossing biedt.

Wat de toegang tot de S.E. betreft, Duitsland wil deze voorshands beperkt zien tot de „internationale Tatbestände.” Kleinere ondernemingen zullen dan veelal van de toegang verstoken blijven. Een nauwkeurige definitie van „internationale Tatbestände” is niet te geven, terwijl controle erop nog moeilijker is. Deze overwegingen brachten andere landen ertoe het criterium voor toegang te zoeken in een vereist minimum-kapitaal. Een politieke beslissing moet hier de oplossing brengen.

Ba VI - 14

E 433.421; E 640.323

De Naamloze Vennootschap, febr./mrt 1968.

Rekening en verantwoording van een Europese Naamloze Vennootschap

P r u i j t, D r. B. — De ontwerper van het Statuut van de Europese N.V. is van mening dat de publiciteitseisen voor een in deze nieuwe rechtsvorm gegoten onderneming enerzijds niet zodanig moeten zijn dat de S.E. een uitwijkmogelijkheid wordt voor ondernemingen die op dit punt tegen hun nationale wetgeving zijn opgebotst, anderzijds mag ook geen sprake zijn van een afschrikwekkende publiciteit. Hoewel de regeling nog pas in de grondverf staat, is Pruijt van mening dat in het Statuut de grondslag is gelegd voor afschrikwekkende publiciteit. De in het ontwerp voorkomende omschrijving van de algemene doelstelling - d.w.z. serieuze publieke verantwoording - acht hij voldoende. Het ontwerp wil echter dat er zeer gedetailleerde toelichtingen worden gegeven t.a.v. zowel de financiële als de economische positie van de onderneming. Duitse en Franse voorschriften hebben tot uitgangspunt gediend. Door cumulatie van eisen zal een monstrum ontstaan.

Waardering kan Pruijt opbrengen voor de in het ontwerp voorkomende gedachten omtrent de besteding van de winst. Het bestuur en de raad van commissarissen kunnen tot tweederde van de jaarwinst voor de reserve bestemmen. De algemene vergadering beslist over de resterende winst op grondslag van het gemeenschappelijke voorstel van het bestuur en de raad. Het zwaartepunt van de winstbestemming wordt aldus terecht gelegd bij het bestuur en de raad, terwijl de aandeelhouders beschermd worden tegen te hartstochtelijke „terugsitters” van de winst.

Wat betreft de wijze van publicatie is aansluiting gezocht bij nationale regelingen. De jaarstukken en de notulen moeten in tweevoud ingediend worden bij het Europese handelsregister, dat één exemplaar doorstuurt naar het bevoegde nationale kantoor.

Ba VI - 14

E 433.421; E 640.323.1

De Naamloze Vennootschap, febr./mrt 1968

Fiscale positie van de Europese N.V.

L a n c é e, Dr. L. — De fiscale positie van de Europese N.V. is in het ontwerp voor het Statuut niet geregeld. De ontwerper, Sanders, verwijst naar eigen incompetentie en is terecht van mening dat alleen een algemene oplossing van het probleem gewenst is. De harmonisatie van de nationale belastingstelsels en de problemen waarop de S.E. stuit, liggen met name op het gebied van de directe belastingen. Deze heffingen immers liggen, anders dan de kostprijsverhogende belastingen, meer op het terrein van de sociologische, politieke en psychologische structuur van een land, en dienen als morele verplichtingen te worden aanvaard. Vindt hierin eng nationaal denken van vele fiscaal-juristen zijn verklaring, verdergaande internationalisering van het handelsverkeer kan de nationale welvaart zo afhankelijk maken van internationale samenwerking, dat een a-nationale instelling een nationaal belang van 's Rijks kas wordt. Zover is het nog niet en voor het heden blijft over Sanders' commentaar bij het ontwerp, waarin hij verwijst naar het nationale recht, „wellicht met enkele aanvullende voorschriften voor speciale kwesties”. Zo'n speciale kwestie is de claim van de fiscus op de stille reserve. Het commentaar beveelt aan de regelingen van het domicilie-land te doen gelden in geval van omzetting van een nationale N.V. in een S.E. zonder zetelverplaatsing. Is een N.V. op haar beurt weer ontstaan uit een andere vennootschapsvorm, dan moet de stille reserve niet worden belast. Dit zou dan in alle gevallen moeten gelden en behalve het discriminatoire karakter, kan worden tegengeworpen dat deze

regeling niet een aanvulling is, maar een ingreep op het nationale recht. Een discriminatoire regeling wordt ook voorgesteld bij zetelverplaatsing. Sanders stelt voor of doorschuiving van de stille reserve met behoud van de claim voor het oorspronkelijke domicilie-land, of belastingheffing tegen verlaagd tarief, maar uitstel van betaling tegen borgstelling door de nieuwe domicilie-staat.

Gezien de moeilijkheden bij harmonisatie van de nationale belastingstelsels vreesst Lancée dat men zich of moet neerleggen bij de fiscale belemmeringen bij de uitvoering van het S.E.-project, of dat men de discriminatie aanvaardt. In het laatste geval kunnen wij een goldrush naar de S.E. tegemoet zien.

Ba VI - 14
E 433.421; E 332.420

De Naamloze Vennootschap, febr./mrt 1968

De afgetreden directeur als commissaris

Boer, Dr. Ir. H. de en Haccoû, Prof. Dr. J. F. — De gewoonte om een directeur van een onderneming bij zijn pensionering tot commissaris te benoemen wordt in dit artikel aan een kritische analyse onderworpen.

De beide auteurs zijn van mening, dat ongeacht de taak die men een raad van commissarissen toedenkt (mede-beleidsbepalend, controlerend of adviserend orgaan), het minder gewenst is een afgetreden directeur lid te maken van de raad van commissarissen.

De jarenlange verbondenheid met de onderneming zal ertoe leiden, dat hij voor commissaris waarschijnlijk niet de juiste instelling heeft. Heeft hij bv. tijdens zijn directoraat een beleid gevoerd, dat zeer winstgevend is geweest voor de onderneming dan zal hij zich mogelijk bij voorbaat al verzetten, indien de nieuwe directie een ander beleid zou voorstaan. Een zekere verstarring in zijn houding is niet te voorkomen.

De conclusie waartoe de schrijvers komen is, dat er twee mogelijkheden zijn voor de afgetreden directeur om zijn kennis en ervaring nog ten dienste te stellen van het bedrijfsleven, nl. als adviseur der directie van het bedrijf waar hij in dienst was of als commissaris bij een andere onderneming. Als adviseur staat hij niet tegenover, maar naast de directie, wat minder moeilijkheden zal geven. Bij een vreemde onderneming zal hij zijn taak als commissaris anders opvatten, wat ertoe leidt, dat hij zich zal beperken tot de grote lijn in het ondernemingsbeleid.

Ba VI - 16
E 642.41

T.V.V.S., maart 1968

How to manage maintenance

Wilkinson, J. J. — Jarenlang is het ondernemingsbeleid gebaseerd op de gedachte, dat onderhoudskosten moeilijk te controleren en te beheersen zijn. De schrijver wijst echter in dit artikel op methodes om ook het onderhoudsresultaat te meten en te verbeteren.

De directie moet daarvoor over instrumenten beschikken om de doelmatigheid en de kosten van het onderhoud te kunnen beoordelen. Tot die instrumenten behoren statistische gegevens over kosten, uitvoering en verloren tijd door onderhoud en de z.g. „backlog-record”, een statistiek die aangeeft hoeveel werk er nog te verrichten is.

Het moeilijkste probleem is een maatstaf te vinden waarmee bepaald kan worden hoeveel tijd men mag besteden aan een bepaald werk. Hiervoor wordt het begrip „range of time” gebruikt, d.w.z. bij een gegeven gemiddelde tijd van bv. 9 uur krijgt de arbeider een marge van een uur.

Voor de toekomst ziet de schrijver voortschrijdende standaardisatie van machinerie, die een vooruitgang in de onderhoudsmethoden tot gevolg zal hebben. Het doel moet blijven het onderhoud en de verliestijd door stilstand terug te brengen tot een minimum.

Een doeltreffende aanpak van het onderhoudsprobleem dient de volledige steun van de directie te hebben, willen de verantwoordelijke functionarissen tot een goed resultaat kunnen komen. Verbetering in de onderhoudsmethoden en een vermindering van de kosten is moeilijk, maar niet onmogelijk.

Ba VI - 19
E 136.341.3

Harvard Business Review, maart/april 1968

Speciaal nummer: Intern transport

Het mei-nummer van het Tijdschrift voor Efficiëntie en Documentatie is geheel gewijd aan de problematiek van het intern transport. In de inleidende beschouwing wordt erop gewezen dat de kosten van intern transport voor de economie als geheel waarschijnlijk hoger liggen dan die van het extern transport.

De gewoonte de organisatie van het bedrijf in een schema met hokjes en lijntjes uit te beelden heeft er wellicht toe geleid dat de „hokjes” (de verdelingsleer) meer belangstelling kreeg dan de „lijntjes” (de verbindingsleer). Wellicht is het nu tijd om naast het aloude „verdeel en heers” te stellen „verbind en heers”.

Het nummer bevat artikelen van nogal uiteenlopende strekking te weten:

Ir. J. H. van Juchem: Van intern transport naar materials management

P. de Hertog: Een nieuwe opslagtechniek

Ir. P. D. B. van Straaten: Een moderne aanpak van transport-, opslag- en distributieproblemen.

Ir. E. O. Hontsma: Intern transport op de bouwplaats

C. Kars en E. Boll: Kostenaspecten bij physical distribution en de onderlinge afstemming van intern en extern transport

Voorts is nog een uitgebreide literatuuropgave betreffende intern transport opgenomen.

Ba VI - 19, 20

Tijdschrift voor Efficiëntie en Documentatie, mei 1968

E 641.234

VII. LEER VAN DE ARBEIDSVOORWAARDEN

Het Europees Sociaal Handvest

Borst, Prof. Mr. P. — Dit artikel geeft de inhoud weer van een inleiding, door de auteur gehouden op 19 januari 1968, voor de Vereniging voor Arbeidsrecht. Het Europees Sociaal Handvest, uitgaande van de Raad van Europa, is in 1961 getekend en in 1965 in werking getreden. Het Verdrag is in ons land nog niet geratificeerd, het betreffende wetsontwerp is nog in behandeling.

Er wordt de nadruk op gelegd, dat het Handvest niet alleen de sociale doelstellingen van de leden-staten weergeeft, maar ook een pendant vormt van de Europese Conventie voor de Rechten van de Mens (Verdrag van Rome 1950). Deze laatste richt zich voornamelijk op vrijheidsrechten, die de staat ongemoeid dient te laten; het Handvest bevat echter sociale rechten, waaraan overheidstaken inherent zijn. Het verschil tussen vrijheidsrechten en sociale rechten is echter niet scherp; ze gaan dikwijls samen.

De auteur beschrijft in het kort de voorbereiding van het Handvest. Het daarbij optredende dilemma: de zwakke landen ontzien en toch de geavanceerde landen stimuleren, werd opgelost door een keuze-systeem t.a.v. de te ratificeren verplichtingen. Vervolgens wordt de naleving besproken. Het controlesysteem werkt door middel van rapporten, hetgeen vergeleken wordt met het systeem, dat voor het Verdrag van Rome wordt gehanteerd.

Twee speciale kwesties komen ter sprake: de al of niet directe werking en de complicaties in verband met eventuele ratificatie van het stakingsrecht. Tenslotte geeft de auteur in een aantal punten zijn mening over de betekenis van het Handvest.

B VII - 4

Sociaal Maandblad Arbeid, februari 1968

E 013.132.6

Employment and the Computer

Malik, Rex — De Amerikaanse hoogleraar Richard Bellman stelt, dat het B.N.P. van de V.S. te zijner tijd door het gebruik van geavanceerde computers en andere technologie, geproduceerd kan worden door 2% van de bevolking. De huidige computer is nog maar in het beginstadium van zijn ontwikkeling.

De schrijver van dit artikel neemt deze uitspraken als uitgangspunt voor zijn beschouwing van de invloed van de computer op de werkgelegenheid. Zijn conclusie is, dat de werkgelegenheid, zoals deze thans bestaat, zal verminderen. Dit wordt nu nog versluierd door de onvolledige introductie van de computer en de inefficiëntie bij de aanwending ervan. Als het tijdperk van de vervanging van werkzaamheden van grotendeels eenvoudige administratieve aard voorbij is en de computer niet meer louter een aangelegenheid voor specialisten is, zal er een grens gesteld worden aan het aantal werkkrachten, dat effectief kan worden benut. Dit wordt mede veroorzaakt, doordat op andere terreinen onvoldoende aanvullende werkgelegenheid kan ontstaan, omdat ook daar het effect van de computer zich zal manifesteren.

De auteur bespreekt enkele toepassingen in het bankwezen, de distributie en de proces-industrieën en bespreekt daarna enkele aspecten van de ontwikkeling van de computer zelf. Hij eindigt met de constatering, dat voor de gevolgen van deze ontwikkeling, met name die voor de werkgelegenheid, nog te weinig belangstelling bestaat, waardoor de situatie op korte termijn wel eens minder rooskleurig zou kunnen worden.

B VII - 10

Certified Accountants Journal, maart 1968

E 521.144.738.4